

7. Composthoop

Een composthoop wordt best aangelegd in de schaduw. Alle organisch afval uit de tuin of de keuken kan erop. In een composthoop krioelt het van de pissebedden, kevers, duizendpoten, slakken en wormen. Deze zijn nodig om het afval om te zetten in vruchtbare compost. Til één van de stenen voor de composthoop maar eens op. Je zal dan merken welke 'vieze beestjes' je hierin allemaal kan aantreffen.

8. Wilde bijenappartement

Bijen houden van warmte, een bijenappartement plaats je dus best in de volle zon. Zo'n appartement kan gemaakt worden van allerlei holle stengels, droog, horizontaal en beschut geplaatst. In de holten zetten solitaire bijen (vb. metselbijen) hun eitjes af.

Eerst stoppen ze er wat stuifmeel en nectar in, die moet dienen als voedselvoorraad voor de larven. Hierna dichten ze het gat af met gekauwd materiaal. Naargelang de soort gaat de voorkeur naar een bepaalde diameter van stengel. Ook een houtblok met geboorde gaten van verschillende diameter (2-10 mm) kan dienen als woning voor deze onschuldige insecten.

De sluipwespen parasiteren dan weer op de larven van de bijtjes. Met hun lange legboor boren ze een gaatje en leggen een eitje af in deze larve. Deze dient dan als voedsel voor de larve van de sluipwesp.

Kleine projecten rond het Natuurhuis Panneweel

Wilde planten en dieren kunnen ook in jouw tuin een onderkomen vinden. Bekijk maar eens de kleine educatieve projecten rond de schuur en in de boomgaard van het Natuurhuis Panneweel. Hier doe je ongetwijfeld wat inspiratie op.

Wil je meer info over deze educatieve projecten dan kan je terecht bij :

Jan Dhollander, Tel. 03 770 64 26 – ondervoorzitter@panneweel.be

Marc Bogaerts, Tel. 03 779 89 31 – voorzitter@panneweel.be

1. Stapelmuurtje

Een stapel stenen, oude dakpannen of puin op een zonnig plekje biedt ruimte aan heel wat leven. In de spleten maken wilde bijen hun nest. Ook duizendpoten, spinnen vinden hier een schuilplaats. Grotere holten trekken spitsmuizen aan. Na verloop van enkele jaren raakt een dergelijke steenhoop begroeid

met allerlei planten zoals muurpeper, muurleeuwenbek en huislook. Deze planten zijn bestand tegen de extreme omstandigheden van droogte en warmte.

Padden en watersalamanders overwinteren diep in de steenhoop.

2. Poel

Het afvalwater van het woonhuis en de schuur lozen we niet ongezuiverd in de natuur. Het doorloopt een zuiveringsproces en komt terecht in een poel die bruist van het leven. Pijlkruid, grote waterweegbree en moerasvergeet-mij-nietje rond en krabbescheer en kikkerbeet in de vijver wijzen op een goede milieukwaliteit.

Waterkevers en -wantsen komen af en toe aan het wateroppervlak naar lucht happen. Een schaatsenrijder (oppervlaktewants) speurt op het water naar kleine insecten.

Libellen leggen hun eitjes af op de vijverplanten en jagen op muggen.

De kleine watersalamander laat zich makkelijk zien in het voorjaar, de groene kikker meer in de zomer.

3. Hoogstamboomgaard

Hoogstamboomgaarden herbergen met de jaren een steeds rijkere levensgemeenschap van kevers, vlinders, motten, vliesvleugeligen en vogels. Schapen of jongvee houden het gras kort. Zo komen regen en voedsel terecht bij de bomen. Lijsters en steenuilen vinden gemakkelijker regenwormen. Kerkuilen en ransuilen hebben meer succes in de jacht op woelmuizen die aan boomwortels knagen.

In deze boomgaard zijn een 60-tal oude en hedendaagse fruitrassen (appel, peer, pruim, kers, kweepeer) aangeplant. Dit illustreert de rijkdom aan soorten en smaken die er bestaat. In de handel worden slechts een beperkt aantal soorten aangeboden.

4. Houtkant en haag

De boomgaard is bijna geheel omgeven door houtkant en hagen. Vooral aan de oostzijde vormen de aangeplante bomen en struiken een dichte ondoordringbare wering. Sleedoorn, wilg, spaanse aak, iep, haagbeuk, al dan niet in geknotte vorm, beschermen de boomgaard

tegen gure oostenwinden in het voorjaar.

Om de 5 à 10 jaar dienen alle struiken en bomen gekapt of geknot te worden. Het jaar daarop schieten ze terug mooi uit. Het bont zandoogje houdt van zon en schaduw. Het is een vlindertje dat zijn territorium in de houtkant tegen soortgenoten verdedigt. Vink en zanglijster weten hun nest goed te verbergen in het dichte struikgewas.

5. Houtstapel

Grote takken zijn niet geschikt voor de composthoop, ze verteren te traag. Hiermee kan je wel een houtstapel bouwen. Kleine zoogdieren zoals egels en muizen vinden hier goede schuilgelegenheden. Maar ook de wezel durft een dergelijk plekje wel uit te kiezen om zijn nest te maken.

Niet alleen voor zoogdieren zijn houtstapels interessant. Ook vogels vinden tussen de takken voldoende plaats om hun nest te bouwen. Voor winterkoninkje, wilde eend en merel zijn zo'n plekjes ideaal.

6. Bijenhal

Een imker plaatst zijn bijenkasten in onze bijenhal. Honingbijen zijn sociale insecten en een belangrijke schakel in het bevruchten van bvb. fruitbomen. Na een goed seizoen kan er dan ook heel wat honing geogst worden. Het dak van de bijenhal is bedekt met riet uit het Saleghemse krekengebied.